

Includ-EU

Regionale en lokale expertise,
uitwisseling en betrokkenheid voor
meer sociale cohesie in Europa.

Bevordering van participatie en
ontmoetingen met
gastgemeenschappen

The project is funded by the Asylum,
Migration and Integration Fund of
the European Union

Generalitat de Catalunya
Departament d'Igualtat
i Feminismes

De meningen in deze publicatie zijn die van de auteurs en hoeven niet per definitie de meningen van de Internationale Organisatie voor Migratie (International Organisation for Migration (IOM)) weer te geven. De gebruikte aanduidingen en de presentatie van het materiaal in de publicatie impliceren geen uitdrukking of welke mening dan ook namens de IOM betreffende de wettelijke status van een land, grondgebied, stad of gebied, of diens autoriteiten, of betreffende diens grenzen of grenslijnen..

De IOM zet zich in voor het principe dat humane en georganiseerde migratie ten goede komt aan migranten en de maatschappij. Als intergouvernementele organisatie is de IOM met haar partners actief in de internationale gemeenschap om: te helpen te voldoen aan de operationele uitdagingen van migratie, migratiekwesties beter te begrijpen, sociale en economische ontwikkeling door migratie te stimuleren, en het hooghouden van de menselijke waardigheid en het welzijn van migranten.

Deze briefing werd gefinancierd door het European Union's Asylum, Migration and Integration Fund.

De inhoud van deze briefing geeft alleen de meningen van de auteur weer en is zijn/haar eigen verantwoordelijkheid. De Europese Commissie kan op geen enkele manier verantwoordelijk worden gehouden voor het gebruik van de informatie die hierin is opgenomen.

Uitgever: Internationale Organisatie voor Migratie (IOM)
IOM Coordination Office for the Mediterranean
Casale Strozzi Superiore
Via L.G. Faravelli snc 00195, Rome
Telefoon +39 06 44 23 14 28
Email: iomrome@iom.int
Website: www.italy.iom.int

Deze publicatie is uitgegeven zonder formele bewerking door de IOM.
Deze publicatie is uitgegeven zonder de goedkeuring van de IOM Publications Unit (PUB).
Deze publicatie is uitgegeven zonder officiële vertaling door de TRS Unit..

Foto omslag: www.pexels.com / DS stories

© IOM 2023

Enkele rechten voorbehouden. Dit werk is beschikbaar gemaakt onder de [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 IGO licentie](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/igo/legalcode) (CC BY-NC-ND 3.0 IGO)*

Voor verdere specificaties verwijzen we naar het [Auteursrecht en de Algemene Gebruiksvoorwaarden](#). Deze publicatie mag niet worden gebruikt, gepubliceerd of verder worden verspreid voor doeleinden die primair zijn gericht op of bedoeld zijn voor het behalen van commercieel voordeel of monetaire vergoeding, met uitzondering van educatieve doeleinden, bijvoorbeeld om te worden opgenomen in leerboeken.

* <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/igo/legalcode>

INHOUDSOPGAVE

Introductie.....	5
Projectbeschrijving Includ-EU.....	5
Doel van de briefing.....	6
Participatie in het actieplan voor integratie en inclusie.....	6

Van politieke participatie tot sociale vermenging.....	7
---	----------

De status van IBZ's participatie en interculturele uitwisselingen in de EU.....	9
Invloed van COVID-19 op participatie van IBZ's.....	10
Beperkende maatregelen.....	10
Participatie tijdens humanitaire crisissen: de toestroom van mensen die Oekraïne ontvluchten.....	11

Participatie in Includ-EU-landen.....	13
Griekenland.....	14
Italië.....	15
Nederland.....	16
Roemenië.....	17
Slovenië.....	18
Spanje.....	19

INHOUDSOPGAVE

Bevorderen van betere integratie van IBZ's in Europa.....	20
Empowerment.....	20
Bewustwording en intercultureel bereik.....	24
Informatie en oriëntatie.....	27
Interventies – sociale vermenging.....	30

Includ-EU's bijdrage aan participatie en intercul-turele ontmoetingen..... 34

Centraal punt voor nieuwkomers in Cluj Napoca.....	34
Catalonië's programma voor sociale mentoring voor meisjes in beweging.....	35

Conclusies.....	36
------------------------	-----------

Bibliografie.....	38
--------------------------	-----------

Introductie

Projectbeschrijving Includ-EU

Het doel van Includ-EU is bij te dragen aan het vormen van meer inclusieve en hechte gemeenschappen door het stimuleren van het delen van transnationale kennis, samenwerking en partnerschappen tussen lokale en regionale autoriteiten in Griekenland, Italië, Nederland, Roemenië, Slovenië en Spanje. Includ-EU speelt in op de diversiteit van lokale expertise en benaderingen evenals bestaande politiek en praktijken op het gebied van integratie. Gefinancierd door het fonds voor asiel, migratie en integratie van de Europese Unie, is het project gericht op:

- a) het verbeteren van kennis en capaciteiten voor het faciliteren van de integratie van onderdanen van derde landen (IBZ's);
- b) het implementeren en beoordelen van pilotprojecten die de integratie van IBZ's op regionaal en lokaal niveau bevorderen;
- c) het opzetten van een informeel netwerk van regio's en lokale autoriteiten met verschillende expertiseniveaus.

Doel van de briefing

Eén van de specifieke doelstellingen van Includ-EU is het versterken van de kennis en capaciteiten van lokale en regionale partijen met als doel het implementeren van innovatieve integratiemaatregelen, waaronder via de analyse van bestaande goede praktijken en de formulering van thematische beleidsaanbevelingen. In lijn hiermee is het doel van deze briefing de status van de politieke en sociale participatie te presenteren van de IBZ's in Griekenland, Italië, Nederland, Roemenië, Slovenië en Spanje, gericht op de mogelijke implicaties voor bredere inclusie. Deze briefing onderzoekt ook goede praktijken in de richting van het verbeteren van de participatie van IBZ's en uitwisselingen met ontvangende samenlevingen in de Europese Unie (EU).

Deze briefing is het resultaat van een samenwerkend proces voor het in kaart brengen van succesvolle meerdere stakeholders, op meerdere niveaus en publiek-private samenwerking in verschillende afmetingen van de inclusie van IBZ's in de Includ-EU-doellanden, in lijn met het nieuwe actieplan voor integratie en inclusie 2021-27.

Participatie in het actieplan voor integratie en inclusie

Hoewel de verantwoordelijkheid voor het integratiebeleid primair bij de lidstaten ligt, heeft de EU een grote variëteit aan maatregelen opgesteld als stimulans en ondersteuning voor nationale, regionale en lokale autoriteiten evenals de burgermaatschappij in hun pogingen integratie te bevorderen. In dit kader stelt het actieplan de prioriteiten voor het integratiebeleid, stelt het concrete acties voor, biedt een leidraad en bakent het de financieringsmogelijkheden af voor het omzetten van beleid in de praktijk.

Het EU-actieplan inzake integratie en inclusie 2021-2027 (het actieplan) herkent dat de betrokkenheid van IBZ's in het ontwerp en de implementatie van integratiebeleid essentieel is voor het succes van de inclusie-inspanningen. Het actieplan moet ervoor zorgen dat er meer IBZ's worden betrokken bij overleg- en besluitvormingsprocessen op lokaal, regionaal, nationaal en EU-niveau. In dit opzicht moet speciale aandacht worden geschonken aan genderaspecten, de situatie van kinderen en mensen die tot religieuze en etnische minderheden behoren.

Het actieplan wil ook lidstaten ondersteunen in de groeiende mogelijkheden voor ontmoetingen en uitwisselingen tussen IBZ's en andere inwoners via kunst, cultuur, sport en sociaal leven. Ondersteuning voor de deelname van IBZ's aan de maatschappij moet zich richten op het verkleinen van waargenomen verschillen en vooroordelen en discriminatie bestrijden. Het moet ook locaties vinden voor het kanaliseren van participatie van IBZ's aan beleidsprocessen, zoals het geval is van de deskundigengroep over de standpunten van migranten op de terreinen van migratie-, asiel- en integratiebeleid vastgesteld door de Europese Commissie (zie de volgende paragraaf).

Tenslotte nodigt het actieplan lidstaten uit voor het opzetten en uitbreiden van maatregelen die inclusie en participatie ook ondersteunen via initiatieven voor sponsoring van de gemeenschap. Sponsorprogramma's voor de gemeenschap zijn essentieel om ervoor te zorgen dat inclusie soepel gaat en dat ontvangende gemeenschappen goed voorbereid zijn op het ontvangen van nieuwkomers. Om deze reden versterken ze werkelijk wederzijdse inclusieprocessen.

Van politieke participatie tot sociale vermenging

De Internationale Overeenkomst voor Veilige, Ordelijke en Reguliere Migratie (Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration, GCM) bevat een duidelijke verplichting om “migranten en samenlevingen sterker te maken voor het uitvoeren van volledige inclusie en sociale cohesie” (doelstelling 16). Om de noodzaak voor “*migrantparticipatie [in de ontvangende samenleving] te faciliteren*” (16f) en “*multiculturele activiteiten te ondersteunen [...] voor het faciliteren van wederzijds begrip en waardering van migrantculturen en die van bestemmingsgemeenschappen*” (16h). Daarnaast benadrukt de Internationale Overeenkomst het belang van het bevorderen van een internationale dialoog op lokaal niveau door migrantenverenigingen, diaspora-organisaties en mentorprogramma’s te betrekken om “integratieresultaten te verbeteren en wederzijds respect te versterken” (16f).

In het algemeen kan participatie van migranten in het politieke en sociale leven van ontvangende landen verschillende vormen van politieke en sociale betrokkenheid aannemen.

Politieke participatie omvat het stemmen bij lokale, nationale of regionale verkiezingen, actief zijn als kandidaat, lid zijn van verenigingen of politieke partijen en deel uitmaken van overlegorganen (IOM 2020, p. 197). Actieve participatie van IBZ’s moet ook worden gezocht via betrokkenheid in het **lokale openbare leven**. In dit opzicht staan gemeenten voorop bij het vormen van netwerken van maatschappelijke organisaties, migrantenverenigingen en andere lokale stakeholders voor **het organiseren van openbare ruimten en activiteiten voor het bevorderen van collectieve ervaringen en sociale vermenging** (OECD 2018a, p. 115).

In dit opzicht hebben recente inspanningen zich gericht op het leveren van projectmanagers en buitendienstmedewerkers op internationale, nationale en lokale niveaus met up-to-date tools voor het bevorderen van sociale vermenging, zowel persoonlijk als online. Een voorbeeld is het [Gezamenlijke internationale initiatief voor diversiteit, inclusie en sociale cohesie \(Joint Global Initiative on Diversity, Inclusion and Social Cohesion, DISC\)](#), ontwikkeld door de IOM. Via de publicatie [Kracht van contact \(Power of Contact\)](#), biedt het DISC-initiatief aanbevelingen hoe interventies voor sociale vermenging kunnen worden ontwikkeld en uitgevoerd op basis van de theorie met betrekking tot contact tussen groepen met als doel het verhogen van zinvolle sociale interacties en het kweken van vertrouwen (IOM 2021). Bij het ontwikkelen van dit soort interventies is [het opbouwen en ontwikkelen van de capaciteiten](#) van lokale gemeenschappen op het gebied van diversiteit en sociale inclusie absoluut noodzakelijk gezien de heterogeniteit en intersectionele identiteiten van migrantengemeenschappen.

De coronapandemie heeft vooral **digitale innovatie** gestimuleerd om gemeenschappen met elkaar verbonden te houden. In zijn [Digitaliseringsoverzicht \(Digest on Digitalisation\)](#), heeft het DISC ook onderzocht hoe digitalisering kan worden gebruikt voor het versterken van sociale relaties en het bevorderen van participatie in virtuele ruimten.

Participatie in besluitvormingsprocessen en in sociale activiteiten en het plaatselijke leven in het algemeen is een voorwaarde voor de **empowerment** van IBZ's en voor het **succes van inclusiebeleid**. Via directe bijdragen aan beleidsontwerp en implementatie is het mogelijk te garanderen dat dit beleid **echte behoeften** reflecteert. Het actief laten deelnemen van IBZ's is ook een manier voor lidstaten om democratische legitimiteit te behouden en sociale cohesie te bevorderen (IOM 2020, p. 198).

Om deze reden riep de Commissie in 2020 een deskundigengroep in het leven over de meningen van migranten over het beleid inzake migratie, asiel en integratie, bestaande uit migranten en organisaties die hun belangen vertegenwoordigen. De deskundigengroep werd opgericht om migranten te betrekken in de ontwikkeling van het EU-beleid voor migratie en asiel en zal een adviserende rol hebben hoe het beleidsontwerp en de -implementatie effectiever kunnen zijn en sneller kunnen inspelen op actuele behoeften. Met 24 deskundige deelnemers uit migrantenorganisaties, de burgermaatschappij, de academische wereld, het bedrijfsleven en de vakbonden vertegenwoordigt de deskundigengroep een concrete stap in de richting van een bredere participatie van alle migranten in de beslissingen die hen het meeste raken.

Vergelijkbare mechanismen bestaan op **nationaal niveau**, maar er ontbreekt vaak continuïteit of volledige structuur. In Italië werkte bijvoorbeeld tussen 2017 en 2020 het nationale diasporaforum aan het betrekken van diaspora-organisaties voor internationale ontwikkelingssamenwerking. Meest recent hebben de Italiaanse Minister van Buitenlandse Zaken en de IOM Italië een overeenkomst getekend om een permanente locatie voor diaspora-betrokkenheid te vestigen.

Locaties voor gemeenschapsbetrokkenheid zijn ook actief op lokaal niveau. In Tilburg, Nederland stimuleert de Adviesraad Migratie de empowerment en betrokkenheid van migranten in lokale besluitvorming. De Adviesraad was actief in 2019-2020 met zes adviseurs met een migrantenachtergrond en werkte op vrijwillige basis samen met de gemeente Tilburg. De Adviesraad stopte zijn activiteiten tijdens de pandemie, maar de gemeente werft, als onderdeel van de activiteiten van de Includ-EU-pilot, momenteel nieuwe leden en een professionele coach om dit adviesorgaan nieuw leven in te blazen. Andere zinvolle voorbeelden van participatiefora op lokaal niveau zijn het forum voor sociale integratie van immigranten in Spanje (zie pagina 13) en de raden voor territoriale migratie, aanwezig in alle Italiaanse prefecturen. Beide organen bieden een locatie voor advies, informatie en monitoring voor integratie en bestaan uit nationale en lokale ambtenaren, non-profitorganisaties en andere lokale stakeholders.

Samen met politieke en sociale participatie is **interculturele dialoog** een essentieel aspect van het bevorderen van werkelijk tweezijdige inclusieprocessen. Een interculturele dialoog moet sociale contacten omvatten die zo divers zijn als scholen, werkplekken, buurten, vertrouwensgroepen en sportevenementen. Deze locaties kunnen mogelijkheden bieden voor mensen met verschillende achtergronden om op zinvolle manieren te communiceren, waargenomen kloven te verkleinen en meer over elkaar te leren.

Tenslotte is het bevorderen van actieve deelname van IBZ's in beleidsontwerp, lokale economieën, politiek, kunst en vrijwilligerswerk cruciaal voor het **overwinnen van stereotypen, discriminatie**, wantrouwen, vreemdelingenhaat en racisme. Basisparticipatie in politiek, onderwijs, werkgelegenheid en vrijetijds- en culturele activiteiten brengt mensen nauwer samen en versterken een gevoel van verbondenheid. Belangrijk is dat dit moet worden gekoppeld aan **nauwkeurige en op feiten gebaseerde communicatie** rond migratie en integratie om vooroordelen te doorbreken (OECD 2018a, p. 115).

De status van IBZ's participatie en interculturele uitwisselingen in de EU

Het niveau van sociale en politieke betrokkenheid van IBZ's hangt voor een groot deel af van structurele en individuele factoren. Wat betreft **structurele factoren** is het **stemrecht** voor nationale of lokale verkiezingen net als het kandidaat stellen over het algemeen beperkt voor migranten. Ellenlange **naturalisatie- en regularisatieprocedures** beperken verder ruimte voor empowerment en politieke betrokkenheid van migrantengemeenschappen (Bertelli 2019).¹ Beperkte **economische rechten en toegang tot sociale basisdiensten** (gezondheidszorg, huisvesting, leren van een taal) kunnen ook (in)direct participatie op verschillende terreinen van het gemeenschapsleven belemmeren).

Daarnaast belemmeren reeds bestaande structurele ongelijkheden en residentiële scheiding participatie in gemeenschapsactiviteiten en versterken zij bestaande stereotypen, vooroordelen en sociale spanningen (IOM 2021, p. 8). **Individuele factoren**, waaronder **wettelijke status, dienstverband, sociodemografische kenmerken**, leeftijd, genoten onderwijs en de duur van het verblijf, spelen ook een rol bij het mogelijk maken of belemmeren van participatie (IOM 2020, p. 198). Voor kansarme IBZ's wordt participatie moeilijk vanwege een uitdagend dagelijks leven, de balans tussen een baan en zorgverantwoordelijkheden, en spoedeisende problemen gekoppeld aan gezondheid, huisvesting en financiële problemen. Een **slechte mentale gezondheid** kan ook leiden tot een staat van inertie en gebrek aan motivatie die het sociale leven negatief kan beïnvloeden. Naast lange bureaucratische procedures voor het verkrijgen van wettelijke documenten, taalbarrières en wantrouwen vanuit inwoners ontmoedigt migranten vaak om verder deel te nemen aan het openbare maatschappelijke leven.

Meer in het algemeen lijken sociale vermengingsactiviteiten misschien niet relevant of aantrekkelijk vanwege een **vermeende kloof** tussen de culturele normen en waarden van de migranten en de ontvangende gemeenschap, waardoor de motivatie van iemand om deel te nemen aan of zich te betrekken bij de lokale context negatief wordt beïnvloed (IOM 2021, p. 9). Ook kunnen nieuwkomers of andere inwoners er de voorkeur aan geven om hun tijd door te brengen met mensen van wie ze denken dat ze meer op hen lijken, waarmee ze tegenzin laten zien om deel te nemen aan sociale vermengingsmogelijkheden (IOM 2021, p. 9).

Barrières voor deelneming kunnen ook ontstaan vanuit **gebrek aan ondersteuning** van instanties en autoriteiten, die vaak sociale vermengingsactiviteiten beperken of niet ondersteunen, of **beheer** van gemeenschapsactiviteiten waarbij mensen ronduit **worden uitgesloten** (IOM 2021, p. 10).

De onmogelijkheid om deel te nemen aan de maatschappij kan het gevoel van **desoriëntatie en verlies** verergeren dat al gekoppeld is aan ontworteling en gedwongen verplaatsing. Bovendien dragen verminderde mogelijkheden van uitwisseling met gelijkgestelden met andere inwoners bij tot **stereotypen, wantrouwen, stigmatisering en sociaal-ruimtelijke scheiding**.

---

¹ Zie ook het waarnemingscentrum voor wereldburgerschap (Global Citizenship Observatory), globalcit.eu/news-and-commentary/infographics.

Invloed van COVID-19 op participatie van IBZ's

De invloed van COVID-19 werd het meest gevoeld door degenen die al zijn uitgesloten van reguliere deelname aan de maatschappij. Initiatieven die gericht zijn op de gemeenschap en die sociale cohesie zoals buurtcentra, taalcafés en sociale mentorprogramma's aanmoedigen, hebben ernstig te leiden gehad tijdens de pandemie. Terwijl de sociale netwerken van IBZ's vaak beperkt zijn, heeft de sluiting van bibliotheken, gebedshuizen, gemeenschapscentra, taalscholen, locaties voor vrijwilligerswerk, sportclubs en cafés **de weinige opties die migranten hadden om te socialiseren en mee te doen in hun buurt beperkt of volledig gewist.**

Onvoldoende toegang tot digitale apparatuur en connectiviteit heeft een negatieve invloed op hun welzijn gehad en verder bijgedragen aan hun isolatie, wat weer invloed had op toegang tot onderwijs en het verlies van een betaalde baan.

Verstoring in het bieden van essentiële diensten heeft participatie en inclusie ook belemmerd. De snel veranderende maatregelen met betrekking tot de COVID-19-pandemie brengen uitdagingen voor migranten met zich mee wat betreft de toegang tot of het interpreteren van nauwkeurige informatie, waardoor ze in onzekere en soms irreguliere situaties terechtkomen.

Algemeener heeft de pandemie het **gevoel van isolatie** verdiept dat al werd gevoeld door veel migranten in alle Includ-EU-landen. Veel IBZ's in **Slovenië** meldden dat zij hun families in de thuislanden niet hebben bezocht uit angst voor het verliezen van hun banen bij terugkeer vanwege verplichte quarantaine. Onderzoekers in **Nederland** ontdekten dat oudere migranten bijzonder vatbaar zijn voor eenzaamheid tijdens een lockdown, meer dan hun Nederlandse tegenhangers (Kennisplatform Integratie en Samenleving 2020).

Migranten die al hebben geworsteld met onzekerheid, isolatie en beperkingen om het huis uit te gaan voor, tijdens en na hun immigratie naar Nederland ervaren vanwege de pandemie herbelevingen hiervan. Symptomen van de zogenaamde "**coronastress**" omvatten fysieke klachten, net als psychologische problemen, zoals terugtrekken uit de sociale omgeving, gebrek aan motivatie om deel te nemen, slecht humeur en onvermogen om vaste dagelijkse routines vast te houden (Prins 2020).

Ondanks de vele negatieve implicaties heeft de pandemie wel de waarde naar voren gebracht van de betrokkenheid van meerdere stakeholders en samenwerking met gemeenschappen en versnelde innovatie in praktijken met inclusie van migranten, vooral met het gebruik van digitale tools. Daarnaast zijn migranten en diasporagroepen belangrijke partijen geworden als reactie op de pandemie en in het wereldwijde sociaaleconomische herstel, vooral door hun bijdrage aan essentiële sectoren zoals de gezondheidszorg, voedselproductie, reiniging, detailhandel en logistiek.

Beperkende maatregelen

Includ-EU-landen hebben hun inspanningen gericht op het garanderen dat participatie en sociale uitwisseling nog steeds mogelijk zijn door **initiatieven en diensten online te brengen**. In **Spanje** hebben openbare besturen en dienstverleners diensten en mogelijkheden voor deelname naar een online omgeving verplaatst. In de praktijk blijft de **digitale scheiding** nog steeds een groot obstakel voor participatie.

In **Italië** zijn inspanningen geleverd voor het gebruik van verschillende talen om informatie te verspreiden over bestaande ondersteunende acties en juridisch advies: gerichte berichten werden gepubliceerd op de regionale en gemeentelijke websites, samen met gratis nummers om te bellen bij vragen.

Cruciale ondersteuning in deze richting werd geboden door de derde sector en internationale organisaties in Italië.

Andere initiatieven hebben ook geprobeerd **zichtbaarheid te geven aan deelname van IBZ's** wat betreft het uitvoeren van acties om de effecten van de pandemie te beperken. De COVID-19-crisis heeft nieuwe nadruk gelegd op de rol die vervuld wordt door een belangrijk deel van de migranten die laaggeschoold werk doen, vooral tijdens periodes van gedwongen sluiting. In Italië werden acties gestart om het belang van IBZ's in belangrijke sectoren te erkennen, zoals gezondheidszorg, landbouw en bezorgdiensten. In veel gevallen **kwamen de ondersteunende diensten direct van IBZ's**. Sommige voorbeelden omvatten de initiatieven die georganiseerd werden door het aanmeldingssysteem in Italië, waar aanmeldcentra de productie en verspreiding van mondkapjes regelden, of uitgevoerde initiatieven voor het ondersteunen van kwetsbare groepen (bijv. doen van boodschappen voor ouderen).² Diaspora-organisaties waren ook erg actief voor noodhulpacties in Italië.³

Voor wat betreft de mentale gezondheid tijdens de pandemie erkenden adviseurs in Nederland de **beperkte capaciteit om te helpen via virtuele middelen**, maar bevelen **het aanhouden van reguliere telefoontjes** met geïsoleerde personen aan en migranten te matchen met buddy's of migrantenvertegenwoordigers. Een gerichte '[Corona hulplijn](#)' voor oudere personen met een migratieachtergrond is nu beschikbaar **in Nederland**. Vergemakkelijkt door de ouderenorganisatie KBO-PCOB en het Netwerk van Organisaties van Oudere Migranten (NOOM) is de telefoonlijn bedoeld voor het ondersteunen van oudere migranten door het bieden van informatie, maar ook om gevoelens van eenzaamheid te verminderen.

Participatie tijdens humanitaire crisissen: de toestroom van mensen die Oekraïne ontvluchten

De Russische aanval op Oekraïne heeft geleid tot een **ongekende humanitaire crisis in Europa**. Om snelle en effectieve bescherming te kunnen bieden voor degenen die Oekraïne ontvluchten, heeft de Europese Commissie aangedrongen op de activering van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming. Onder die **Richtlijn krijgen Oekraïense burgers** en niet-Oekraïense burgers die niet kunnen terugkeren naar hun land van oorsprong directe bescherming, inclusief bescherming van verblijfsrechten, toegang tot de arbeidsmarkt, toegang tot huisvesting, assistentie voor sociaal welzijn, medische of andere assistentie en bestaansmiddelen (Europese Commissie, 2022). De implementatie van deze Richtlijn in alle lidstaten geeft bezorgdheid over discriminatie jegens niet-Oekraïense onderdanen en de details voor de lange termijn zijn nog steeds onduidelijk.

De verwachtingen met betrekking tot ontheemding binnen en buiten Oekraïne zijn nog steeds onduidelijk. Daarom is het moeilijk te voorspellen welke initiatieven nodig zijn om de participatie

---

² Voor een verzameling van goede praktijken zie SIPROIMI projecten voor het ondersteunen van enkele basisdiensten tijdens de pandemie – verzameling van goede praktijken <http://www.siproimi.it/storie-buone-pratiche/i-progetti-della-rete-sprar-siproimi-per-il-contenimento-del-covid-19>.

³ Zie www.cartadiroma.org/osservatorio/factchecking/emergenza-covid19-il-ruolo-attivo-delle-diaspore.

van Oekraïense vluchtelingen in het sociale leven van ontvangende gemeenschappen te garanderen. Hoewel er momenteel een overweldigende steun is voor deze bevolkingsgroepen die slachtoffers zijn van dit conflict, kan er “solidariteitsmoeheid” ontstaan en kunnen sociale spanningen toenemen wanneer ontheemde Oekraïners zich vestigen en eventueel “concurreren” om middelen en kansen. In deze context worden beleids- en operationele maatregelen die de onderliggende oorzaken van discriminatie, vreemdelingenhaat en andere vormen van onverdraagzaamheid aanpakken, steeds belangrijker.

Veel vluchtelingen die Oekraïne verlaten, zijn naar familieleden gegaan of konden via hun persoonlijke netwerk in EU-landen ergens terecht. In een noodsituatie zijn dergelijke netwerken een cruciale bron van materiële hulp én een platform om contact te maken met lokale gemeenschappen.

Diaspora-organisaties in heel Europa hebben hun stem laten horen als voorstander van een snelle reactie op de humanitaire situatie binnen en buiten Oekraïne. Luisteren naar de claims van de diaspora en het garanderen dat de laatstgenoemden worden opgenomen in relevante nationale en internationale fora is een essentiële stap, omdat de oorlog in Oekraïne blijft voortduren.

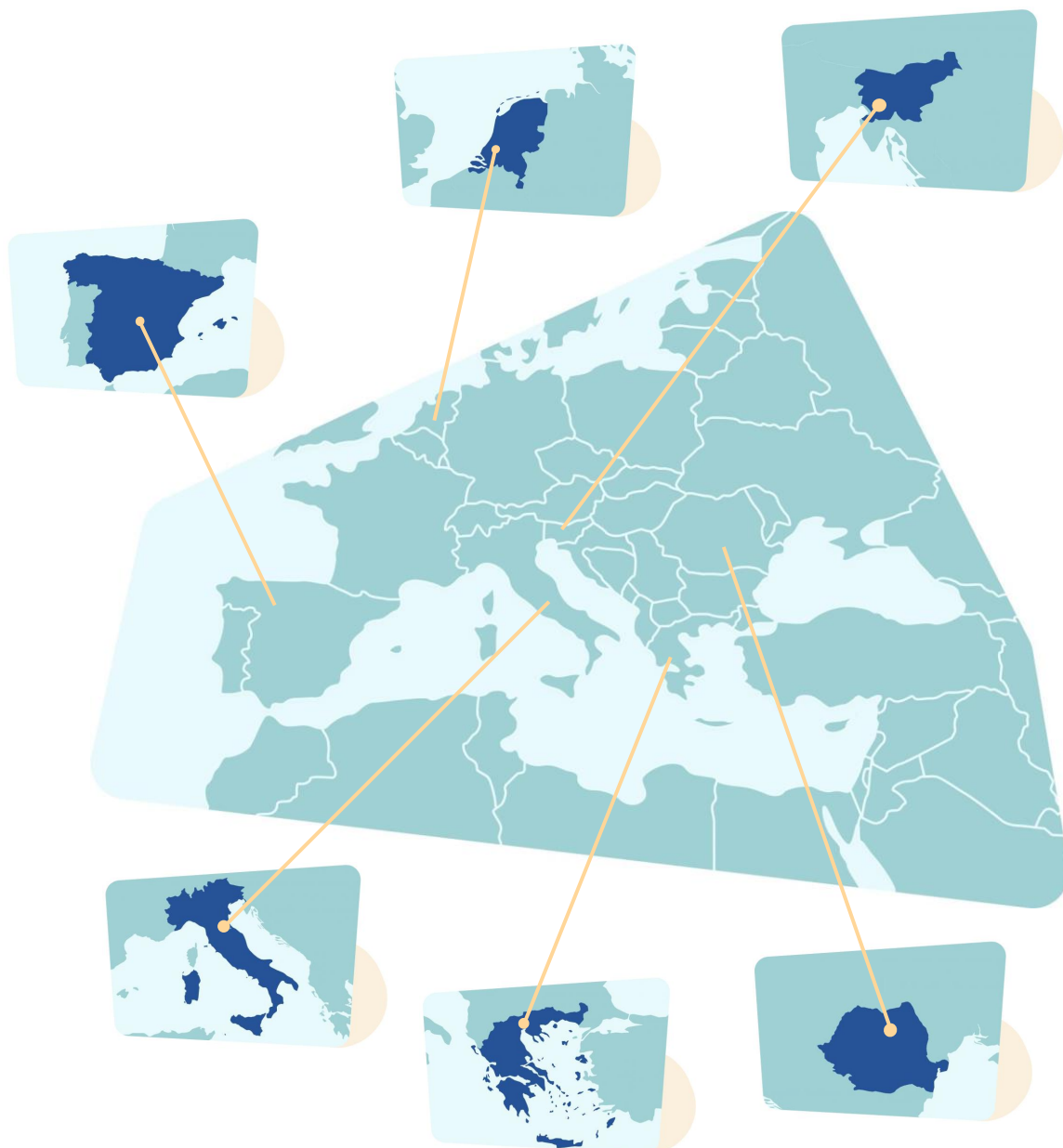
Tenslotte zijn de verzachtende maatregelen die zijn ingesteld tijdens de pandemie voor digitale en externe participatie meer dan ooit relevant geworden voor het ondersteunen van ontheemde Oekraïners. In dit opzicht blijkt dat de initiatieven voor leren op afstand in Oekraïne en in ontvangende landen in Europa belangrijk zijn voor het garanderen van het recht op onderwijs en sociaal leven tijdens dit conflict (UNESCO 2022).

Deze problemen en het huidige vooruitzicht van Oekraïense ontheemding suggereert dat het, aan de ene kant, cruciaal is om structurele oplossingen te implementeren voor het bevorderen van de participatie van allen die onevenredig lijden onder de digitale kloof. Aan de andere kant laat de huidige humanitaire crisis zien dat het ook belangrijk is om over flexibele instrumenten te beschikken voor het ondersteunen van de betrokkenheid in de maatschappij van degenen die tijdelijk ontheemd zijn, waarbij wordt gegarandeerd dat bestaande diensten en bestaand beleid ook kan voorzien in veranderende beschermingsbehoeften.

Bovenal kunnen nieuwkomers, wanneer het aan vroegtijdige ondersteuning en planning ontbreekt, uiteindelijk de lokale aanmeld- en integratiecapaciteit ondermijnen en leiden tot toenemende sociale spanningen rond dreigende voedselonzekerheid en toegenomen concurrentie voor huisvesting en banen. Zonder tijdige initiatieven die gericht zijn op behoeften op middellange en lange termijn van migranten en vluchtelingen en die al van start gaan voordat zij aankomen, kan deze situatie leiden tot verergering van bestaande vooroordelen en xenofobische sentimenten.

Participatie in Includ-EU-landen

Het volgende hoofdstuk is gericht op de status van de politieke en sociale participatie van een IBZ in de zes Includ-EU-landen, inclusief de belangrijkste barrières en wegen voor betrokkenheid op lokaal, regionaal en nationaal niveau.

Griekenland

Volgens de 2020 Migrant Integration Policy Index (MIPEX) zijn er een aantal **belangrijke obstakels** voor politieke participatie van immigranten in Griekenland. In deze categorie scoort dit land 20 op de MIPEX-schaal van 100 punten, ruim onder het internationale gemiddelde van 56 (MIPEX 2020a). Immigranten in Griekenland hebben specifiek geen stemrecht en buitenlandse burgers zijn over het algemeen uitgesloten van het democratische proces. Bovendien ontvangen immigranten over het algemeen geen informatie over politieke mogelijkheden, worden ze niet op een structurele basis geraadpleegd en mogen ze niet stemmen bij lokale verkiezingen (MIPEX 2020a).

Ondanks dit tonen MIPEX-indicatoren positieve veranderingen als het gaat om de **betrokkenheid van migranten bij informatievoorziening, dienstenontwerp en het bieden van gezondheidsdiensten** (MIPEX 2020a).

In de afgelopen paar jaar **zijn er verschillende instanties en organen opgericht** om de politieke en sociale participatie van IBZ's in Griekenland mogelijk te maken. De migrantintegratie-adviesraden, gevormd in 2010, zijn adviserende organen in de Griekse gemeenten die lokale autoriteiten ondersteunen om kennis te vergaren over problemen die zich voordoen bij de immigrantbevolking. Gemeenschapscentra die opereren onder toezicht van het directoraat van maatschappelijke solidariteit en gezondheid, vervullen een functie voor alle inwoners van gemeenten en fungeren als hubs voor maatschappelijke dienstverlening (OECD 2018b, p. 40). Het coördinatiecentrum in Athene voor vluchtelingenkwesties, dat werd opgericht in 2017, doet dienst als verbinding tussen verschillende instanties en de gemeente Athene om de lokale integriteit te bevorderen. Tenslotte is het Stedennetwerk voor integratie een netwerk tussen gemeenten dat geleid wordt door gemeenten in heel Griekenland die samen goede praktijken op het gebied van integratie ontwerpen en uitwisselen, in samenwerking met UNHCR, IOM en de gemeente Athene.

Italië

Over het algemeen **blijven migranten in Italië aanlopen tegen barrières in hun politieke participatie** (MIPEX 2020b). Ze mogen niet stemmen en vinden weinig ondersteuning om politiek betrokken te zijn. Er bestaan adviesorganen in het land, maar die worden over het algemeen als zwak beschouwd (MIPEX 2020b). Decreetwet nr. 113/2018 heeft ook een B1-taalvereiste ingesteld voor naturalisatie, wat een negatieve invloed heeft op de algehele integratievooruitzichten in het land (MIPEX 2020b).

Volgens art. 42 van de geconsolideerde wet inzake immigratie (wettelijk decreet 25 juli 1998, nr. 286) hebben de staat en regio's, provincies en gemeenten de leiding over het bevorderen van de actieve participatie van IBZ's in samenwerking met migrantenverenigingen. Het Ministerie van Arbeid en Sociale Zaken, samen met het centrale bureau voor de statistiek (ISTAT), geeft jaarlijks analyses over bestaande activiteiten om participatie te bevorderen, evenals gedeelde strategieën voor het bevorderen van de integratie van IBZ's in Italië. Regionale autoriteiten bevorderen de actieve participatie van migranten voor het sociaaleconomische en culturele leven via de IMPACT AMIF-oproep, die betrekking heeft op de implementatie van de regionale plannen voor de integratie van de IBZ's.

Migrantenverenigingen zijn actief in het hele land, met een belangrijke rol voor verenigingen van immigrantenvrouwen die de participatie in de Italiaanse samenleving bevorderen. Daarnaast nemen IBZ's die de inburgeringsovereenkomst hebben ondertekend, die verplicht is voor de houders van een verblijfsvergunning met een duur van ten minste één jaar, deel aan **inburgeringsprogramma's**.

In de afgelopen jaren zijn er veel projecten en activiteiten op lokaal en nationaal niveau gefinancierd om sociale vermenging te stimuleren via vrijwilligerswerk, sport en culturele activiteiten. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft bijvoorbeeld prefecten aangemoedigd overeenkomsten te ondertekenen met de lokale instanties om asielzoekers te betrekken bij vrijwilligerswerk ten gunste van de lokale gemeenschap. Een ander voorbeeld is het protocol dat ondertekend is met het CONI (Italiaans nationaal olympisch comité) voor trajecten van socialisatie door middel van sport.

Tot slot overziet **het nationaal bureau voor raciale discriminatie (UNAR)** het respecteren van het recht op gelijke behandeling voor de wet ongeacht etniciteit, ras, leeftijd, religieuze overtuigen, seksuele geaardheid, genderidentiteit of handicap, inclusief praktische assistentie voor de slachtoffers van discriminatie.

Nederland

In Nederland genieten IBZ's met een verblijfsvergunning van **relatief gunstige voorwaarden** voor politieke participatie. Zij kunnen stemmen en zich kandidaat stellen voor lokale verkiezingen (MIPEX 2020c). Door migranten geleide politieke partijen groeien, maar op dagelijkse basis is er weinig ondersteuning voor adviesorganen en ervaren migranten beperkte mogelijkheden om inspraak te hebben bij het opstellen van beleid en praktijken die hen het meeste raken (MIPEX 2020c).

Over het algemeen stimuleert het Nederlandse integratiesysteem nieuwkomers om mogelijkheden te zoeken en **in een vroeg stadium na hun aankomst deel te nemen aan de maatschappij**. In 2017 werd een programma met participatiecertificaat geïntroduceerd waardoor personen die een verblijfsvergunning aan willen vragen een verklaring moeten ondertekenen dat zij de gedeelde Nederlandse waarden en de normen en regels van de Nederlandse maatschappij respecteren (Europese website inzake integratie 2021).

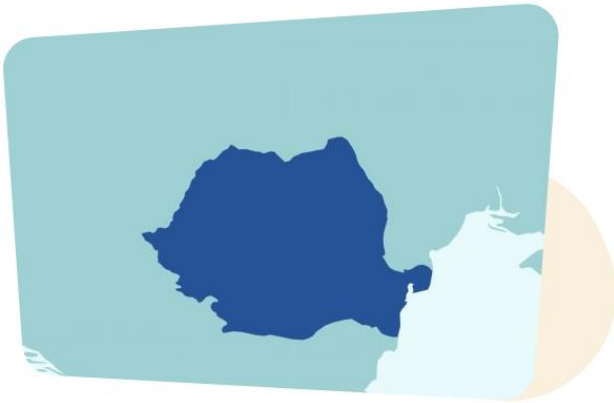
Asielzoekers die een Nederlandse verblijfsvergunning hebben, kunnen profiteren van het **buddysysteem** Vluchtelingenwerk Nederland. De meeste buddy's van Vluchtelingenwerk Nederland zijn vrijwilligers die zijn opgeleid om migranten de eerste paar jaar te ondersteunen bij het vinden van hun weg in Nederland. Buddy's kunnen ook een centrale weg bieden voor sociale participatie en blootstelling aan de Nederlandse cultuur.

Door de toename van het aantal migranten in 2015-2016 ontstonden er veel **initiatieven vanuit buurten en burgers**. Kleinere gemeenschappen (bijv. dorpen, gemeenten) geven nieuwkomers bij aankomst vaak informele ondersteuning, bijvoorbeeld vanuit burens, scholen, collega's, meer dan in vergelijking met grotere steden (De Gruijter en De Winter- Koçak 2018).

De **lange wachtperiodes** die houders van een verblijfsvergunning doorbrengen in aanmeldcentra voordat zij kunnen verhuizen naar onafhankelijke huisvesting, eist een hoge tol in het inclusieproces. Het gevolg is dat nationale en lokale autoriteiten zich meer en meer inzetten om de wachttijden te verkorten en de wachttijd zo constructief mogelijk proberen te gebruiken door het bieden van vroege integratie-ondersteuning, vaak verwoord als 'zinnig wachten'. Nieuwe ontvangers van verblijfsvergunningen worden aangemoedigd vrijwilligerswerk te gaan doen om hun vaardigheden op te bouwen, hun Nederlandse taalvaardigheden te oefenen en kennis te maken met de Nederlandse maatschappij.

Roemenië

IBZ's hebben te maken met **aanzienlijke obstakels voor participatie** in Roemenië. Ze hebben geen politieke rechten en worden niet op een structurele basis geconsulteerd over beleid dat betrekking heeft op inclusie (MIPEX 2020d). In het algemeen vormt het Roemeense integratiebeleid aanzienlijke barrières voor de integratie van immigranten op dit gebied, waarbij het land 5 scoort op de MIPEX-rangschikking (MIPEX 2020d).

De sociale inclusie van IBZ's wordt bestuurd door noodverordening nr. 44/2004 en de verdere

wijzigingen. Volgens de bepalingen van de verordening kunnen IBZ's zich registreren in het integratieprogramma dat gecoördineerd wordt door de algemene inspectie voor vreemdelingenzaken (GII). Het programma bestaat uit een aantal bijstandsdiensten die geleverd worden via een coöperatieve inspanning van lokale autoriteiten en non-gouvernementele organisaties.

Het **integratieprogramma** duurt maximaal twaalf maanden en biedt informatie en advies over juridische rechten en plichten in het land, Roemeense taalcursussen (voor volwassenen en kinderen), oriëntatiecursussen, advies voor toegang tot werkgelegenheid, huisvesting, medische en sociale bijstand, sociale zekerheid en onderwijs, psychologische ondersteuning en andere soorten ondersteuning, afhankelijk van de specifieke behoeften van elke migrant (bijv. accommodatie voor een periode tot twaalf maanden voor kwetsbare personen).

Daarnaast richt de **2021-2024 nationale strategie voor immigratie** zich op het verbeteren van de beschikbaarheid van informatie over voorwaarden van binnenkomst, verblijf en vertrek en het versterken van sociale inclusie bij het ondersteunen van hun participatie in sociale, economische en culturele activiteiten.

Slovenië

In de afgelopen jaren heeft Slovenië **succes geboekt in het verbeteren van manieren voor de politieke participatie voor IBZ's** door het versterken van hun inclusie in nationale adviserende organen en het creëren van informatiepunten (MIPEX 2020e). Er blijven echter enkele belangrijke obstakels bestaan. Alle permanente inwoners (lange termijn) hebben sinds 2002 het recht te stemmen tijdens lokale verkiezingen, hoewel IBZ's geen lid kunnen zijn van politieke partijen en zich niet kandidaat kunnen stellen voor verkiezingen. Immigrantverenigingen worden bovendien pas formeel sinds 2015 geconsulteerd (MIPEX 2020e).

De migratiestrategie van Slovenië laat zien dat een inclusieve lokale omgeving essentieel is voor de geslaagde integratie en bevordert betrokkenheid van maatschappelijke organisaties in de implementatie van integratie-activiteiten.⁴ Integratie van IBZ's op lokaal niveau is echter niet formeel gedisciplineerd en de samenwerking tussen lokale en nationale autoriteiten is vaak slecht. In de praktijk gebeurt integratie vaak op het niveau van de lokale gemeenschap en wordt het ondersteund door diverse non-gouvernementele sectorprogramma's of projecten op korte termijn (meestal gefinancierd op nationaal niveau of door de EU).⁵

De **antidiscriminatie wetten** van Slovenië dekken de meeste vormen van raciale, etnische, religieuze en nationaliteitsdiscriminatie (MIPEX 2020e). In 2016 versterkte de wet bescherming tegen discriminatie het discriminatie-beschermingsmechanisme en werd de verdediging van het gelijkheidsbeginsel opgericht. Helaas werden enkele van de wettelijke taken van de verdediging slechts op zeer beperkte schaal geïmplementeerd vanwege het gebrek aan financiële middelen en tekort aan personeel (verdediging van het gelijkheidsbeginsel 2019).

Omdat er geen actieve migratieverenigingen in Slovenië zijn, **betrekken veel organisaties IBZ's in hun werk**. Op deze manier geniet het merendeel van IBZ's in Slovenië, vooral degenen uit landen van het voormalige Joegoslavië tenminste enige vorm van verdedigende ondersteuning. Dit is vooral belangrijk omdat het aantoont hoe moeilijk het is voor kleine groepen om locaties te vinden om effectief discriminatie te bestrijden (Bajt en Pajnik 2010, p. 7).

---

⁴ Migration Strategie of the Republic of Slovenia. Beschikbaar op: <http://www.gov.si/assets/ministrstva/MNZ/SOJ/STR17072019.pdf>.

⁵ 5National Integration Evaluation Mechanism. Slovenia Report for year 2018. P. 6. Beschikbaar op: www.forintegration.eu/pl/pub/national-reports-2020/dnl/56.

Spanje

In Spanje is de betrokkenheid van migranten bij informatievoorziening en dienstenontwerp in het algemeen verbeterd sinds 2014. Over het algemeen is de **Spaanse integratiepolitiek inclusiever dan die van andere EU-landen** (MIPEX 2020f). Immigranten hebben meer mogelijkheden om politiek deel te nemen, hoewel sommige obstakels blijven bestaan (MIPEX 2020f).

De Spaanse wet (organieke wet van 2/2009) voorziet in het oprichten van het **forum voor de sociale integratie van immigranten**, een ruimte voor het bevorderen van de participatie van migranten, evenals een orgaan voor consultatie, informatie en advies inzake integratiekwesties, bestaande uit overheidsdiensten, Immigrantenverenigingen en andere stakeholders).

Immigratiebevoegdheden worden gedeeld tussen de centrale regering en de **autonome gemeenschappen**. Die laatste bevorderen de dialoog en ontmoetingsplatforms met de migrantenbevolking als instrumenten voor het bevorderen van actieve participatie. Enkele goede voorbeelden zijn het Andalusische forum voor de integratie van mensen met een migrantenachtergrond en het regionale forum voor immigratie in Madrid of het immigratieforum in Aragon.

Samen met deze fora bevordert Spanje ook de participatie in specifieke projecten die direct gerelateerd zijn aan de integratie en participatie van migranten, naast andere transversale subsidielijnen gerelateerd aan vrijwilligerswerk, integratie in buurten of werken met groepen kwetsbare mensen.

Bevorderen van betere integratie van IBZ's in Europa

Actieve participatie is essentieel voor het nastreven van **echt wederzijdse en geslaagde wegen naar sociale cohesie**. De voorbeelden die volgen laten zien hoe het mogelijk is beleidsdoelstellingen op dit gebied te vertalen in concrete praktijken op nationaal en lokaal niveau.

Specifiek suggereren bestaande praktijken dat het mogelijk is meer mogelijkheden voor participatie en uitwisselingen tot stand te brengen via **acties op vier gebieden**, namelijk **empowerment, bewustmakingscampagnes, informatie en oriëntatie en gedeelde evenementen en vrije tijd**.

Deze acties kunnen **effectief** zijn in het bevorderen van actieve betrokkenheid zelfs wanneer andere **wegen om voor meer politieke participatie en het kiesrecht voor IBZ's te pleiten' worden beperkt of moeilijker na te streven zijn**.

1. Empowerment

De eerste stap richting grotere participatie en interculturele bijeenkomsten is het garanderen dat IBZ's toegang hebben tot de instrumenten en locaties om **op gelijke voet deel te nemen aan de maatschappij met andere inwoners**. Acties die hun empowerment in deze richting bevorderen moeten zowel **barrières verwijderen** als actief **participatie-instrumenten** bevorderen voor nuttige uitwisselingen.

Het platform Co-Athens brengt bijvoorbeeld vluchtelingen en andere lokale inwoners samen ten gunste van de hele gemeenschap. Via het oprichten van rondetafelgesprekken over burgerschap en immigratie heeft de regio Catalonië ruimte voor dialoog geschapen die gedecentraliseerde samenwerking op het gebied van immigratiepolitiek op basis van de actieve participatie.

Van migranten en andere inwoners bevordert. Andere initiatieven versterken de jeugd als drijvende kracht achter sociale verandering. Op gelijke wijze kunnen

1 © Zen CHUNG / pexels.com

stelsels en instellingen voor hoger onderwijs een beslissende rol spelen in het verkleinen van waargenomen afstanden en barrières slechten door participatie in de samenleving.

Goede praktijken in één oogopslag

Curing the Limbo en Co-Athens gebruiken voor actievere buurten - Griekenland

Uitvoerende partij(en): gemeente Athene, in samenwerking met de nationale en kapodistische universiteit van Athene (UoA), de Catholic Relief Services (CRS), het International Rescue Committee (IRC) en de Athens Development and Destination Management Agency (ADDMA)

Curing the Limbo (2018-2021) is een Europees pilotprogramma van de stad Athene, geïmplementeerd met de strategische samenwerking van de nationale en kapodistische universiteit van Athene (UoA), de Catholic Relief Services (CRS), het International Rescue Committee (IRC) en de Athens Development and Destination Management Agency (ADDMA). Het project is mede gefinancierd door Europese Regionale Ontwikkelingsfonds via het initiatief stedelijke innovatie-acties (Urban Innovative Actions. UIA).

Curing the Limbo stelt een holistisch model voor sociale inclusie voor dat gericht is op de problemen van langdurig gedwongen “inactiviteit” die een groot deel van de vluchtelingenbevolking treft.

Het programma ondersteunt vluchtelingen die asiel hebben gekregen en momenteel in Athene wonen om sociale uitsluiting te overwinnen. Begunstigden ontvangen met voorrang verbeterde integratie-ondersteuning, variërend van een agentschap voor sociale verhuur, taalcursussen en training van sociale vaardigheden tot case monitoring en psychosociale ondersteuning. Op hetzelfde moment kunnen deelnemers partnerschappen en verbindingen aangaan met andere lokale bewoners en deelnemen aan activiteiten die geleid worden door burgers.

Om de samenwerking tussen vluchtelingen en andere lokale bewoners te bespoedigen, creëerde de stad Athene in 2013 het Co-Athens platform (SynAthina in het Grieks). Co-Athens stimuleert hen samen acties te ontwikkelen die een positieve invloed hebben op de lokale context en dus mensen samenbrengen. Het programma bestaat uit open oproepen, een financieringsschema voor stedelijke startups, workshops, sessies voor ideevorming en opbouwen van capaciteiten, openbare debatten, evenementen voor buurtbemiddeling en andere activiteiten.

Tot dusver ondersteunt het platform 9 samenwerkingsprojecten met 40 deelnemers die werken aan een aantal prioriteiten met betrekking tot lokale behoeften: een buurtinitiatief voor het vormen van een voetbalacademie, een samenwerking voor groene energie, een plek om eten uit te wisselen, een theater- en muziekplatform, een educatief programma op basis van een pilotdocumentaire en een opleidingscollectief voor straattheater en acrobatiek.

Het coördinatiemechanisme van Co-Athens is gebaseerd op een model van crowdsourcing. Een flexibele groep van projectmedewerkers en een manager coördineren de collectieven via een gestructureerd kader. Elk collectief is dan verantwoordelijk voor het ontwikkelen van samenwerking met vluchtelingen, buurtcomités en lokale stakeholders.

CONNGI – Nationaal coördinatiemechanisme van de nieuwe Italiaanse generatie-associatie voor sociale bevordering - Italië

Uitvoerende partij(en): CONNGI-netwerk, verschillende verenigingen van de tweede generatie, met de ondersteuning van het Ministerie van Arbeid en Sociaal Beleid (MLSP) en anderen

Het nationaal coördinatiemechanisme van de nieuwe Italiaanse generatie (CONNGI) associatie voor sociale bevordering werd gevormd in 2017 op initiatief van het Ministerie van Arbeid en Sociaal Beleid en verenigingen van jongeren met een migratieachtergrond. CONNGI telt nu 32 verenigingen en 4200 jonge leden. CONNGI-leden stimuleren de actieve deelname en erkenning van de rechten van IBZ's. Ze ondersteunen ook acties met betrekking tot onderwijs, werkgelegenheid en sociale inclusie.

CONNGI richt zich op een nieuwe benadering voor inclusie die rekening houdt met de werkelijke behoeften van jongere generaties. Dit initiatief streeft naar het consolideren van samenwerkingen met instanties en organisaties om de ideeën van jongeren op nationaal en internationaal niveau naar voren te brengen.

Dit wordt bereikt door het organiseren van activiteiten op basis van de principes en prioriteiten die staan beschreven in het manifest van de vereniging, een programmatisch document dat ondertekend is door alle CONNGI-leden en dat regelmatig wordt bijgewerkt. De versie uit 2019 benoemt de volgende belangrijke componenten: school, werk, cultuur, sport en participatie, burgerschap en politieke vertegenwoordiging.

TandEM - Op weg naar mondige migrantenjongeren in Zuid-Europa - Spanje, Italië, Malta, Griekenland, Kroatië en Cyprus

Uitvoerende partij(en): IOM, Europese Universitaire Vereniging en Italiaanse Islamitische Religieuze Gemeenschap

Op weg naar mondige migrantenjongeren in Zuid-Europa (Towards Empowered Migrant Youth in Southern Europe, TandEM) is een regionaal project dat gefinancierd wordt door het Europese fonds voor asiel, migratie en integratie (EU Asylum, Migration and Integration Fund, AMIF). Het werd geïmplementeerd door de Internationale Organisatie voor Migratie (International Organization for Migration, IOM), in samenwerking met de Europese Universitaire Vereniging (European University Association, EUA) en de Italiaanse islamitische religieuze gemeenschap (COREIS).

Het project is gericht op het identificeren en vergelijken van de behoeften en belemmeringen van IBZ's om toegang te krijgen tot en te slagen voor hoger onderwijs in Spanje, Italië, Malta, Griekenland, Kroatië en Cyprus. Daarnaast worden er ook aanbevelingen geboden hoe deze belemmeringen kunnen worden aangepakt. Verder geeft het initiatief de jeugd een stem over wat inclusie is, waarbij ruimte wordt gelaten voor hun creativiteit, ideeën en ervaringen op het gebied van diversiteit en migratie. Om deze doelstellingen te bereiken, vertrouwd TandEM op communicatie en uitwisselingen tussen jongeren onderling met verschillende achtergronden, met de nadruk op de studentgemeenschap als een gedeelde sociale ruimte.

Specifieke acties omvatten:

-
- het versterken van de jeugd als agenten van migratieverhalen. Jonge IBZ's en hun lokale tegenhangers ontwierpen een Zuid-Europese socialmediacampagne waarbij de nadruk lag op het feit dat jongeren meerdere identiteiten hebben;
  - het mobiliseren van jongeren voor het verbeteren van de interreligieuze dialoog in het onderwijs;
  - het verbeteren van de toegang en participatie van IBZ's tot het hoger onderwijs door het houden van een vergelijkbaar onderzoek in verschillende landen over toegangsgerelateerde behoeften en belemmeringen;
  - het betrekken van jongeren bij onderlinge support door het oprichten van student-mentorprogramma's.

Resultaten van de pilotactiviteiten in drie universiteiten in Italië (Pisa, Rome la Sapienza, Naples L'Orientale) lieten zien dat zowel onderwijs- als lokale gemeenschappen profiteerden van de mentorprogramma's. Partnerschappen met universiteiten werden ook in alle andere projectlanden gevormd, waardoor een netwerk van 12 universiteiten in Zuid-Europa werd gevormd, dat zich inzette voor de waarden van het project in Zuid-Europa.

Programma met sociale activiteiten - Slovenië

Uitvoerende partij(en): Vereniging Odnos en OLOOP-instantie

Sociale activering is een pilotproject van 2 jaar gefinancierd door het Ministerie van Arbeid, Gezin, Sociale Zaken en Gelijke Kansen en het Europese Sociale Fonds. Het is geïmplementeerd in het kader van het Europese cohesiebeleid door de NGO's Odnos en Oloop.

Het programma is gericht op het bevorderen van sociale inclusie, gelijke kansen, actieve participatie en betere inzetbaarheid. Het is gericht op volwassen vrouwen met verschillende culturele achtergronden, die geen Sloveens spreken, beschikken over een permanente verblijfsvergunning in Slovenië of het Sloveense staatsburgerschap, sociale ondersteuning ontvangen en geen werk hebben of inactief zijn.

Het doel van het sociale activeringsprogramma is om deze vrouwen aan te moedigen en hen te motiveren deel te nemen aan de arbeidsmarkt via het verbeteren van hun inzetbaarheid. Om dit te bereiken, versterkt het project de samenwerking tussen diverse lokale en regionale stakeholders die werken met migrantenvrouwen, zoals centra voor maatschappelijk werk, dienst voor arbeidsbemiddeling, overheidskantoor voor de ondersteuning en integratie van migranten, gemeenten, gezondheids- en onderwijsinstanties, NGO's, werkgevers, enz.

Een individueel programma duurt acht maanden en is verdeeld in drie delen. In het eerste deel werken de deelnemers in kleine groepjes aan hun eigen sterke punten en persoonlijke groei. In een tweede stap nemen deelnemers deel aan een training over mogelijkheden voor inzetbaarheid en opleiding en ontwikkelen ze nieuwe competenties. Tot slot worden deelnemers voorbereid om deel te nemen aan de arbeidsmarkt of hun opleiding voort te zetten met extra informatie en adviesdiensten.

Burgerschap- en integratiedienst in Catalonië - Spanje

Uitvoerende partij(en): Departament d'Igualtat i Feminismes (DIFE) van de generaliteit van Catalonië

De burgerschap- en integratiedienst is een advies- en participatie-orgaan voor migratiebeleid dat bevorderd wordt door het Departament d'Igualtat i Feminismes (DIFE) van de generaliteit van Catalonië. Het orgaan werd opgericht door het decreet 86/2008 en verving de adviesraad voor vreemdelingenzaken.

Het orgaan richt zich op het geven van ruimte voor dialoog en het uitwisselen van informatie met betrekking tot strategische samenwerking op het gebied van immigratiebeleid voor de Catalaanse autonome regering, lokale organen, entiteiten, vakbonden en werkgevers.

De doelstellingen van de burgerschap- en integratiedienst zijn als volgt:

- het stimuleren van de actieve participatie van de immigrantenbevolking, teruggekeerden en andere inwoners in het monitoren van alle zaken en politiek gekoppeld aan migratie;
- het bijdragen aan inclusie in Catalonië;
- bewustzijn creëren over migratie en non-discriminatie;
- op feiten gebaseerde voorstellen formuleren over hoe te reageren op specifieke behoeften van migranten en teruggekeerden.

De dienst bestaat uit meerdere interne organen, inclusief de plenaire vergadering, het permanente comité, werkgroepen en territoriale tafels. Momenteel zijn er meer dan twaalf entiteiten lid.

2. Bewustwording en intercultureel bereik

2 © fauxels / pexels.com

Effectieve interculturele bemiddeling is essentieel om echte participatie van IBZ's op alle gebieden van maatschappelijk en politiek leven mogelijk te maken. Een voorwaarde voor deze zinvolle bemiddeling en participatie is dat **informatie over migratie nauwkeurig is, op bewijs is gebaseerd en gevoelig is voor interculturele dynamica**. Er zijn verschillende initiatieven in deze richting ontwikkeld, waarbij gewerkt wordt aan de interculturele competenties van migranten- en lokale gemeenschappen.

De vereniging Carta di Roma in Italië is bijvoorbeeld onderdeel van een bredere inspanning om racisme, vreemdelingenhaat, vooroordelen en stereotypen in de media te bestrijden. Diensten zijn ook aangepast om te garanderen dat alle gebruikers, inclusief IBZ's, volledige

kennis hebben van hun rechten. Formele en informele netwerken van openbare en particuliere stakeholders op lokaal niveau werken samen aan kennisuitwisseling, bewustmakingsacties en intercultureel advies.

Andere programma's versterken culturele gevoeligheid in openbare jeugd- en welzijnszorg.

Goede praktijken in één oogopslag

Vereniging “Carta di Roma” - Italië

Uitvoerende partij(en): Nationale Raad van Journalisten (CNOG) en de Nationale Federatie van de Italiaanse Pers (FNSI), samen met verschillende NGO's en IO's

De vereniging Carta di Roma werd opgericht in december 2011 met als doel het implementeren van de gedragscode voor journalisten inzake immigratie, met de naam [Carta di Roma](#). Carta di Roma werd in juni 2008 ondertekend door de Nationale Raad van Journalisten (CNOG) en de Nationale Federatie van de Italiaanse Pers (FNSI). De leden zijn NGO's en permanent genodigden zoals de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor Vluchtelingen (UNHCR), het Nationaal Bureau tegen Rassendiscriminatie (UNAR) en de IOM.

De vereniging is een referentiepunt voor degenen die in de mediabedrijfstak werken en zich met minderhedenkwesies bezig houden, waaronder journalisten, omroepen, en diverse instellingen, verenigingen en activisten die betrokken zijn bij het bevorderen van de rechten van asielzoekers, vluchtelingen, minderheden en migranten op het gebied van mediaverslaggeving.

De vereniging houdt trainingsactiviteiten voor omroepen, onderzoeks- en monitoringsactiviteiten en seminars over mediaverhalen over asielzoekers, vluchtelingen, slachtoffers van mensenhandel en migranten. Andere activiteiten omvatten speciale onderscheidingen en openbare evenementen die gericht zijn op het stimuleren van nauwkeurige en verantwoordelijke verslaggeving, samenwerking tussen omroepen, universiteiten, maatschappelijke organisaties en redacteurs

Sinds juli 2012 heeft de vereniging 12 bijeenkomsten of korte trainingssessies gehouden voor het personeel van de mainstream persbureaus (bijv. La Repubblica, Corsera, ANSA, ADN Kronos, TG2 en La7) en trainingssessies in 8 scholen voor de journalistiek. Als aanvulling is de Carta di Roma-training nu verplicht voor alle scholen voor de journalistiek in Italië.

In 2013 noemde de Directeur-generaal van Binnenlandse Zaken van de Europese Unie Carta di Roma een beste praktijk op EU-niveau. Deze goede praktijk is niet alleen voor meerdere stakeholders, innovatief en cultureel gevoelig, maar ook overdraagbaar: andere landen, waaronder Griekenland en Bulgarije, hebben vergelijkbare mechanismen ingevoerd om wangedrag en discriminatie in de media te melden.

Programma Diversiteit in het Jeugdbeleid - Nederland

Uitvoerende partij(en): ZonMw; CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek); SCP (Sociaal en Cultureel Planbureau); NJi (Nederlands Jeugdinstituut); NCJ (Stichting Nederlands Centrum Jeugdgezondheid); NVO (Nederlandse Vereniging van Pedagogogen en Onderwijskundigen); NIP (Nederlands Instituut van Psychologen); MBO-Raad (brancheorganisatie van onderwijsinstellingen in het middelbaar beroepsonderwijs); Verwey-Jonker Instituut

Migrantenjongeren en hun ouders hebben ongelijke toegang tot openbare diensten zoals opvoedingsondersteuning, jeugdondersteuning en sport en culturele diensten, met negatieve

gevolgen voor hun groei en ontwikkeling. Om dit te bestrijden richtte het Programma Diversiteit in het Jeugdbeleid zich op het ontwikkelen van kennis en expertise op basis van de samenwerking tussen migrantenjongeren en hun ouders en professionals en dienstverleners.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft ongeveer 10 miljoen euro uitgetrokken voor het Programma Diversiteit in het Jeugdbeleid. ZonMw leidde het programma en coördineerde de activiteiten. Het programma was opgedeeld in drie werkpakketten, namelijk Interculturele Kennis, Intercultureel Vakmanschap en Versterking van lokale Jeugdzorg. Elk van de werkpakketten werd ontwikkeld door één van de stakeholders van het project, namelijk CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek), SCP (Sociaal en Cultureel Planbureau), NJi (Nederlands Jeugdinstituut), NCJ (Stichting Nederlands Centrum Jeugdgezondheid), NVO (Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen), NIP (Nederlands Instituut van Psychologen), MBO-Raad (brancheorganisatie van onderwijsinstellingen in het middelbaar beroepsonderwijs) en het Verwey-Jonker Instituut.

Het doel van het programma was om de sector jeugdbeleid “diversiteitsbestendig” te maken, met het meetbare doel dat migrantenjongeren in gelijke mate profiteren van alle openbare jeugdzorg en welzijnsvoorzieningen als niet-migranten. Concreter stelde het programma voor om de toegang tot diensten te verbeteren en vroege identificatie en het voorkomen van ouderschapskwesties. Het programma probeerde ook de bestaande mechanismen voor het bereiken van migrantenjongeren en hun ouders in een vroeg stadium te verbeteren om de schade die veroorzaakt wordt door mogelijke perioden van onachtzaamheid door ondersteunende diensten te verminderen.

Naast op migrantenjongeren en hun ouders richtte het project zich op professionals, migrantenorganisaties, gemeenten, kennisinstellingen en pedagogen voor het opbouwen van capaciteiten en het ondersteunen van bestaande dienstverleners. De uitgevoerde activiteiten omvatten een bewustmakingscampagne, trainingen voor culturele gevoeligheid, identificatie van barrières in toegang tot diensten, creëren van een meetinstrument voor de interculturele kwaliteit van interventies.

Andalusisch forum voor de integratie van migranten - Spanje

Uitvoerende partij(en): Dirección General de Coordinación de Políticas Migratorias (Algemene Directie Coördinatie Migratiebeleid), Junta de Andalusia

Andalusië is één van de Spaanse regio's met de hoogste migrantenbevolking. Het forum voor de integratie van migranten, bestaande uit evenveel mannen als vrouwen, brengt in de regio de belangrijkste stakeholders in migratiemanagement samen voor het bevorderen van maatschappelijke inclusie, cohesie en interculturaliteit.

Het forum is een initiatief van de Algemene Directie Coördinatie Migratiebeleid in Andalusië. (Dirección General de Coordinación de Políticas Migratorias, Junta de Andalusia).

De forums bestaan uit een plenaire sessie en een permanente commissie. Deze ruimten bestaan uit leden van het openbaar bestuur uit verschillende gebieden: huisvesting, gezondheid, jeugd, vrouwen, werkgelegenheid, bedrijven, migrantenverenigingen, vakbonden, gemeenten, media en deskundigen. De plenaire sessie en de commissies kunnen specifieke groepen vormen voor het aanpakken van verschillende realiteiten waar migranten last van hebben.

Om Andalusië te helpen openbaar beleid te vormen dat maatschappelijke inclusie en participatie garandeert, voert het forum de volgende activiteiten uit:

- het adviseren van de lokale overheid over migratiebeleid;
- het formuleren van voorstellen en aanbevelingen met betrekking tot de voorbereiding, uitvoering, evaluatie en beoordelingen van integratieplannen in Andalusië;
- het ontvangen van voorstellen en aanbevelingen van maatschappelijke organisaties voor werken met migranten;
- monitoringprogramma's en activiteiten met betrekking tot migratie ontwikkeld in de openbare en particuliere sectoren;
- het bestrijden van racisme en vreemdelingenhaat door bewustwordingscampagnes in de media;
- het bevorderen van inter-territoriale coördinatie met andere organen om maatschappelijke inclusie te verbeteren;
- het aanhouden van een coördinatiemechanisme met alle agenten die betrokken zijn bij maatschappelijke inclusie in Andalusië.

3. Informatie en oriëntatie

Informatie en toegang tot recht-gerelateerde diensten is een voorwaarde om deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten en actief lid te zijn van de samenleving. In dit aspect hebben de gemeenschappen van IBZ's een belangrijke rol in het ontwerpen van informatiediensten en het identificeren van behoeften.

De goede praktijken hieronder zijn voorbeelden van hoe toegankelijkheid en kwaliteit van inclusiediensten, waaronder advisering, arbeidsplaatsing, gezondheidszorg, onderwijs en maatschappelijke diensten, kunnen worden verbeterd in samenwerking met hun gebruikers. Via de EAMISS-activiteiten bevorderde bijvoorbeeld de Filipijnse gemeenschap in Spanje acties met de lokale overheid om de volledige integratie van migranten en het bestrijden van misstanden te stimuleren.

Deze projecten tonen ook het belang van het verstrekken van informatie over beschikbare lokale mogelijkheden door alle relevante stakeholders en organisaties met elkaar in contact te brengen. Andere initiatieven richtten zich op het bevorderen van directe participatie in collectieve ervaringen die diversiteit en gendergelijkheid bevorderen via verbeterde toegang tot diensten.

Om de voordelen van participatie in gastgemeenschappen volledig te benutten, moeten informatie en oriëntatie al vanaf vroeg in het proces van het migratieproject worden verstrekt. De IOM heeft in verschillende landen culturele oriëntatieprogramma's vóór vertrek en na aankomst gepromoot, waaronder in Includ-EU partners [Italië](#), [Spanje](#) en [Nederland](#) om de verwachtingen van de nieuwkomers te managen en hen te informeren over uitdagingen en kansen. Dit soort oriëntatie stelt migranten niet alleen in de

3 © Matheus BERTELLI / pexels.com

gelegenheid zich bewust te worden van maatschappelijke normen en waarden, maar koppelt ze ook vroeg aan de juiste diensten en netwerken in hun landen van bestemming.

Goede praktijken in één oogopslag

InterACT + actieve participatie en integratie van migranten - Roemenië

Uitvoerende partij(en): IOM Roemenië, AID Rom, Schottener stichting maatschappelijke diensten

Het algehele doel van dit initiatief is het versterken van de sociaaleconomische inclusie in Roemenië via een samenwerking tussen IOM, AID Rom, Schottener stichting maatschappelijke diensten en de Roemeense regering. Dankzij deze samenwerking verleent een netwerk van one-stop-shops opgericht in Boekarest en Brasov al meer dan 10 jaar assistentie op maat aan migranten in Roemenië.

Momenteel zijn er 12 regionale integratiecentra (twee beheerd door IOM Roemenië in Boekarest en Brasov) die werken als one-stop-shops waar volwassenen en kinderen met een verblijfsvergunning toegang hebben tot informatie en advies over lokale diensten (werkgelegenheid, gezondheidszorg, onderwijs, huisvesting, maatschappelijke diensten, enz.), materiële en medische assistentie, oriëntatiecursussen, Roemeense taalcursussen voor volwassenen en kinderen (inclusief naschoolse activiteiten), op maat gemaakte ondersteuning voor vrouwen via groepsadvies en sociaal-culturele activiteiten waarbij de lokale gemeenschap wordt betrokken.

IOM Roemenië monitort de activiteiten via reguliere verzameling van gegevens en driemaandelijke bijeenkomsten met de Algemene Inspectie voor Immigratie en de organisaties die Regionale Integratiecentra beheren.

Wonen in een nieuw land: Ontwikkelings- en onderwijscentrum Novo Mesto (RIC Novo mesto) - Slovenië

Uitvoerende partij(en): Ontwikkelings- en onderwijscentrum Novo Mesto (RIC Novo Mesto)

Novo Mesto's ontwikkelings- en onderwijscentrum was onderdeel van het project Algemeen en niet-formeel onderwijs voor volwassenen, dat bestond uit 15 onderwijsprogramma's voor volwassenen tussen 25 en 55 jaar, volwassenen ouder dan 55 jaar, werklozen, Roma, migranten, gevangenen en volwassenen met speciale behoeften. Deelnemers waren meestal personen zonder toegang tot het eerste integratieprogramma.

Het project werd ontwikkeld voor het dichten van de kloven tussen bestaande integratieprogramma's en het aan meer migranten bieden van de kans om Sloveens te leren, hun functionele geletterdheid te verbeteren, toegang tot werkgelegenheid te krijgen en deel te worden van de Sloveense maatschappij.

Ongeveer 20 deelnemers namen elk jaar deel aan het programma en volgden de aangeboden trainingen, besprekingen en activiteiten. Na het voltooien van het programma bleven veel deelnemers contact houden met de organisatie via de activiteiten van het begeleidingscentrum volwassenonderwijs Novo Mesto.

Het programma werd voor het eerste geïmplementeerd tussen 2012 en 2014 door het ontwikkelings- en onderwijscentrum Novo Mesto en gefinancierd door de Europese Unie via het Europese Sociale Fonds, het Ministerie van Onderwijs, Wetenschappen, Cultuur en Sport en de gemeente Novo Mesto. Hetzelfde programma liep ook tussen 2016 en 2019.

EAMISS - Equip d'Atencio i Mediocio Intercultural Sociosanitari – Spanje

Uitvoerende partij(en): Equip d'Atencio i Mediocio Intercultural Sociosanitari

EAMISS is een non-profitorganisatie die opgericht is door de Filipijnse gemeenschap in Catalonië. De belangrijkste doelstellingen zijn het fungeren als een interculturele bemiddelaar tussen de gemeenschap en lokale diensten en instellingen en het bevorderen van participatie, diversiteit en gendergelijkheid.

EAMISS werkt in nauwe samenwerking met het Departament d'Igualtat i Feminismes (DIFE) van de generaliteit van Catalonië, om contact op te nemen met Filippino's die misschien ondersteuning en hulp nodig hebben.

De vereniging helpt de Filipijnse nieuwkomers in verschillende fasen bij de aankomst in Catalonië met het geven van informatie over rechten, diensten en taaltraining. EAMISS faciliteert toegang tot onderwijs en gezondheidszorg, informeert verzorgers en huishoudelijk personeel over hun rechten, biedt diensten gerelateerd aan immigratie, helpt Filippino's bij het verkrijgen van werkvergunningen en biedt vertaaldiensten en informatiesessies over gendergeweld aan.

POMP - Psychosociale ondersteuning voor gezinnen van immigranten - Slovenië

Uitvoerende partij(en): MISSS-instelling

Het POMP-programma (psychosociale ondersteuning voor families van immigranten) van de MISSS-instelling richt zich op het bevorderen van de actieve inclusie van migranten in de lokale gemeenschap. Het doel is het verminderen van isolatie en maatschappelijke uitsluiting van migrantenfamilies via een multidisciplinaire benadering.

Op basis van actuele behoeften en problemen die ervaren worden door migranten, richt het programma zich op vijf hoofdgebieden, namelijk intercultureel leren en dialoog, functionele en computergeletterdheid, ondersteuning voor leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs, informatie over rechten en plichten en individuele begeleiding.

POMP richt zich op het verminderen van barrières die migrantenkinderen ervaren op school, het verbeteren van de kwaliteit van het gezinsleven en het verstrekken van alle noodzakelijke informatie, ondersteuning en advies over diverse gezinskwesties, maatschappelijke rechten, onderwijs, gezondheidszorg, werkgelegenheid en huisvesting.

Beginnend met slechts een handvol leerlingen van een school in de buurt, bestond het programma later uit een groeiend aantal scholen uit het basis- en voortgezet onderwijs en het aantal volwassen deelnemers nam ook toe.

POMP wordt uitgevoerd door een sociaal pedagoog en een socioloog, met de hulp van senior studenten van maatschappelijk werk. Het wordt gefinancierd door het Ministerie van Arbeid, Familie en Sociale Zaken en de gemeente Ljubljana.

4. Interventies - sociale vermenging

4 © Askar ABAYEV / pexels.com

Het vinden van de tijd voor het **onderhouden van relaties en het nastreven van iemands belangen** ligt vaak buiten het bereik voor veel IBZ's in achtergestelde omstandigheden. Financiële en juridische problemen, zorgverantwoordelijkheden en vaak ongunstige werkomstandigheden maken het moeilijker om relaties op gelijke voet met andere inwoners aan te gaan en **verlichting te vinden van de met migratie gepaard gaande spanning**. In dit opzicht is het daarom een belangrijke doelstelling van maatschappelijke inclusie om IBZ's wat "vrije tijd" te geven om hun interesses na te streven.

De activiteiten hieronder zijn bedacht om de interculturele dialoog en het begrip te vergemakkelijken, terwijl IBZ's ook konden genieten van tijd buiten het werk, onderwijs en administratieve en juridische procedures. Ze dragen bij tot

het aangaan van **relaties met wederzijds respect**, het stimuleren van een interculturele dialoog en

solidariteit, evenals verminderen van waargenomen verschillen. Daarnaast geven ze nieuwkomers de mogelijkheid hun tradities te vieren en ze te delen binnen de nieuwe gemeenschap.

Goede praktijken in één oogopslag

Het Bahar-project: Veel recepten, één stad (Het boek) - Griekenland

Uitvoerende partij(en): Coördinatiecentrum Athene voor migranten- en vluchtelingenkwesities (ACCMR) met behulp van ActionAid Hellas

Koken brengt mensen samen ongeacht hun achtergrond. Als onderdeel van dit project werden vrouwen die in Athene wonen uitgenodigd om te koken tijdens een feest van smaken en culturele uitwisseling. Bezoekers werden uitgenodigd om gerechten uit Griekenland en het buitenland te proeven, om elkaar te leren kennen en te dansen en plezier te hebben.

Deze evenementen resulteerden in het Bahar-projectboek, gepubliceerd door het coördinatiecentrum Athene voor migranten- en vluchtelingenkwesities (ACCMR) met de ondersteuning van ActionAid Hellas het Melissa-netwerk van migrantenvrouwen. In het boek staan 12 recepten die werden bereid tijdens de feesten en de verhalen die de koks deelden.

Volgens Hanna uit Oekraïne, een actief lid van het Melissa-netwerk, woonachtig in Griekenland, is koken gekoppeld aan familie. "Koken herinnert me aan mijn familie," zei ze.

"Mijn dochter speelt op school met alle andere kinderen, ongeacht hun achtergrond, en ik stimuleer haar ook om dat te doen. Later, maar sneller dan je denkt, gaat ze met deze kinderen naar de universiteit: ze brengen een heel leven met elkaar door, ze moeten communiceren," deelde Spyridoula, die in Kolonos woont, een multiculturele buurt in Athene.

Deze publicatie werd geproduceerd binnen het kader van de "Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) en migratie – Vermenigvuldigers en journalisten die zich richten op besluitvormers en burgers in de EU", een driejarig project dat gefinancierd is door de Europese Commissie. Het programma richt zich op de bewustwording van de SDG's, migratie en hun wisselwerking.

Cluj-Napoca multicultureel festival – Roemenië

Uitvoerende partij(en): Verbond voor de verdediging van de mensenrechten Cluj-Napoca (LADO), gemeente Cluj-Napoca, migrantengemeenschappen

Het Cluj-Napoca Multicultural Festival is een jaarlijkse viering van diversiteit. De activiteiten van het Festival promoten interculturele dialoog, wederzijds begrip en de samenwerking tussen mensen met verschillende culturele achtergronden. Ze richten zich ook op het bestrijden van stereotypen en vooroordelen.

Samen presenteert de lokale bevolking met de nieuwkomers hun culturen en tradities in de vorm van dans en muziekuitvoeringen, kunst, gewoonten en eten. De eerste editie van het evenement werd georganiseerd in 2012 en bracht vertegenwoordigers uit 12 landen samen, net als inwoners van Cluj-Napoca die in het buitenland zijn geboren. In 2015 was het Multicultural Festival opgenomen in het evenement Days of Cluj, dat elk jaar wordt georganiseerd door de gemeente en haar partners (particuliere sector, NGO's, de academische wereld, enz.). In 2019 duurde het evenement vier dagen en waren er 300.000 deelnemers.

Het verbond voor de verdediging van de mensenrechten Cluj-Napoca (LADO) ondersteunt de organisatie van het festival door het coördineren van de vertegenwoordigers van de migrantengemeenschappen, die verantwoordelijk zijn voor de voorbereiding van het evenement. De gemeente Cluj-Napoca zorgt voor financiële ondersteuning.

Sport voor iedereen - Nederland

Uitvoerende partij(en): NOC*NSF (Nederlands Olympisch Comité en de Nederlandse Sport Federatie), Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA), Kenniscentrum Sport, Right to Play

Van november 2015 tot maart 2017 implementeerden het NOC*NSF (Nederlands Olympisch Comité en de Nederlandse Sport Federatie), COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers) en Kenniscentrum Sport het project "Sport & Vluchtelingen".

Het project werd mogelijk gemaakt door de samenwerking tussen COA en gevestigde sportclubs en was gericht op het faciliteren van interactie tussen de bewoners van 23 aanmeldcentra in Nederland en de lokale bevolking.

Het project versterkte culturele gevoeligheid in hostgemeenschappen en asielzoekers door het faciliteren van sportactiviteiten waarbij gastgemeenschappen en asielzoekers met elkaar communiceren. De Nederlandse NGO Right to Play organiseerde workshops over het verband tussen sport, trauma en vluchtelingen.

Zich gevoelig opstellen jegens geslacht en leeftijdsverschillen was cruciaal voor het project. Eén van de belangrijkste bevindingen van de basisstudie die gedaan werd door het Kenniscentrum Sport was bijvoorbeeld het feit dat jonge vrouwelijke asielzoekers minder deelnamen aan sportactiviteiten dan mannelijke asielzoekers van middelbare leeftijd. Het project richtte zich speciaal op deze onbalans van geslacht en leeftijd.

U-RLP Utrecht lanceerplatform voor vluchtelingen (Plan Einstein) - Nederland

Uitvoerende partij(en): Gemeente Utrecht, Socius Living (SME), COA, New Dutch Connections (NGO), Volunteerhub Utrecht, de Voorkamer (NGO), Stut Theater, Radio Einstein, School of Economics (USE) en Centrum voor Ondernemerschap (UtrechtCE), Universiteit van Utrecht, Volksuniversiteit Utrecht (afdeling Engelse taal), Social Impact Factory (NGO), VluchtelingenWerk Nederland (NGO)

Het Utrechtse lanceerplatform voor vluchtelingen (Plan Einstein) was een innovatieve oplossing voor huisvesting en maatschappelijke cohesie als antwoord op de toename van het aantal asielaanvragen in de periode 2015-2016. Tussen november 2016 en oktober 2018 huisvestte het project asielzoekers (met en zonder een verblijfsvergunning) in hetzelfde complex als de lokale jeugd in de wijk Overvecht.

Het project bevorderde co-leren, waarbij bewoners uit de buurt werden uitgenodigd samen deel te nemen aan cursussen en zich bezig te houden met maatschappelijke activiteiten in een gedeelde maatschappelijke ruimte. Er werden cursussen Engels en ondernemerschap aangeboden als onderwerpen van 'toekomstbestendige' waarde, nuttig voor de professionele toekomst van de deelnemers, ongeacht het land waar ze uiteindelijk in komen te wonen.

De co-huisvesting en het co-leren aanmeldcentrum, lokaal bekend als 'Plan Einstein', was gericht op het ontwikkelen van de sociale netwerken van asielzoekers met burens, terwijl er mogelijkheden werden geboden voor deelnemers om hun vaardigheden te ontwikkelen, hun welzijn te verbeteren en de gemeenschapscohesie in de buurt te verbeteren. Als zodanig was het project gericht op het aanpakken van de zorgen van de ontvangende gemeenschappen, asielzoekers 'vanaf de eerste dag' te activeren en de negatieve spiraal van verveling, angst, isolatie en verslechterende mentale gezondheid die veel voorkomt in migrantengemeenschappen te doorbreken.

Het project werd opgestart door de stad Utrecht dankzij directe financiering van de EU en verder ontwikkeld door deelnemers, de lokale bevolking, professionals, vrijwilligers en organisaties. De betrokken organisaties waren: Social Impact Factory, Socius Wonen, Utrecht Center for International Entrepreneurship (onderdeel van Universiteit Utrecht), VluchtelingenWerk West en Midden-Nederland, Welkom in Utrecht, de Volksuniversiteit Utrecht, COA, New Dutch Connections, Volunteerhub Utrecht, de Voorkamer, Stut Theater en Radio Einstein.

Includ-EU's bijdrage aan participatie en interculturele ontmoetingen

Naast het promoten van de goede praktijken zoals hierboven weergegeven, heeft Includ-EU **twee pilotacties** gestart op het gebied van participatie en interculturele ontmoetingen. De eerste, in **Roemenië**, richt zich op het toegankelijker maken van informatie, zowel online als offline, als voorwaarde voor participatie in alle aspecten van het maatschappelijke leven. Het tweede pilotproject is geïmplementeerd in **Spanje** en richt zich op jonge meisjes en moedigt ze aan via ondersteuning van leeftijdsgenoten en mentorschap.

Centraal punt voor nieuwkomers in Cluj Napoca

Dit Includ-EU-pilotproject faciliteert participatie in de maatschappij voor IBZ's die verhuizen naar Cluj Napoca, waarbij ze volledige, actuele, gestructureerde en gebruikersvriendelijke informatie krijgen, evenals specifieke begeleiding en assistentie tijdens het proces.

Op basis van een samenwerking tussen de gemeente Cluj Napoca en IOM Roemenië gaat het project een **One-Stop shop** opzetten die ontworpen is als onderdeel van de acties van de stad om de integratie te ondersteunen. De One Stop Shop verzamelt alle informatie die nodig is voor IBZ's om zichzelf thuis te voelen in Cluj, inclusief informatie over huisvesting, onderwijs, werkgelegenheid en ondernemerschap, taal en cultuur, aanmelding en wetgeving, gezondheid en medische stelsels, vrije tijd en sport.

De One Stop Shop is online en offline beschikbaar. De online versie is een platform met drie gidsen en links naar extra nuttige informatie, met name:

- algemene integratiegids (hoe alles te regelen in Cluj);
- gids voor werkgelegenheid (vinden van een baan in Cluj);
- gids voor ondernemerschap (hoe uw eigen bedrijf te starten in Cluj).

De offline versie is een servicedesk in het centrum van Cluj, open voor elke nieuwkomer voor informatie, leiding, assistentie of vragen met betrekking tot het inclusieproces.

Het pilotproject profiteert van nationale uitwisselingen met andere gemeenten in Roemenië en internationale uitwisselingen met betrekking tot goede praktijken die geïmplementeerd zijn in andere landen.

Catalonië's programma voor sociale mentoring voor meisjes in beweging

In Catalonië ondersteunt de Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència - DGAIA (Directoraat-Generaal Kinder- en Jeugdzorg) momenteel 3521 onbegeleide migrantenkinderen en jonge mensen die al meerderjarig zijn. Ongeveer 4 procent van hen is vrouw (Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, 2021). De meeste meisjes die profiteren van één van de programma's die aangeboden worden door de DGAIA zijn 18 of 19 jaar oud, wat 57,25 procent vertegenwoordigt van het aantal meisjes dat wordt geholpen. Het pilotprogramma "Maatschappelijke mentoring voor voorheen onbegeleide migrantenmeisjes die een vergelijkbare migratie-ervaring hebben ondergaan" zorgt voor een mentorrelatie tussen deze groep en jonge universiteitsstudenten om de sociale inclusie te verbeteren. Op hetzelfde moment versterkt het zowel mentoren als leerlingen om gendergerelateerd geweld tegen te gaan.

Het directoraat-generaal voor migratie, toevlucht en antiracisme van de regering in Catalonië leidt het project, dat zal worden geïmplementeerd in samenwerking met het Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència en organisaties van derden. Lokale universiteiten ondersteunen de zoektocht naar mentoren.

De pilotactie is gericht op het verbeteren van de inclusie van eerder onbegeleide migrantenmeisjes die naar Spanje zijn gemigreerd. De hoofddoelstelling is het versterken van hun trainings- en werkmogelijkheden en het voorkomen van gendergerelateerd geweld. Specifieker is het project gericht op:

1. het versterken van jonge vrouwen om gendergerelateerd geweld te voorkomen en/of het ontwikkelen van strategieën voor het verlichten van de gevolgen van gendergeweld;
2. het creëren van een netwerk voor het versterken van hun maatschappelijke inclusie via een mentorrelatie en door het identificeren van plekken waar ze kunnen deelnemen aan activiteiten en nieuwe mensen ontmoeten;
3. het verbeteren van de autonomie van leerlingen ten behoeve van de overgang naar volwassenheid, inclusief het verbeteren van de Catalaanse taalvaardigheden en het beter bewust worden van sociaal-culturele en werkmogelijkheden;
4. het breken met het stigma van de gastmaatschappij, inclusief het afbreken van de eigen stereotypen van de mentors.

Tijdens verschillende bijeenkomsten oefenen de mentors en leerlingen de taal, vormen ze sociale banden en ontdekken ze de beschikbare bronnen. Het doel is het creëren van vertrouwensruimte, evenals mogelijkheden voor het bouwen van een sociaal netwerk binnen de gastgemeenschap. Naast individuele bijeenkomsten wordt er een trainingssessie georganiseerd voor mentors en leerlingen samen: de sessie bestaat uit een workshop over het voorkomen van op gender gebaseerd geweld, zoals het bieden van instrumenten aan de deelnemers voor het omgaan met situaties waarin ze terecht kunnen komen en het creëren van een veilige ruimte waar ze hun ervaringen kunnen delen, als ze dat willen.

Conclusies

Politieke, sociale en culturele participatie in de maatschappij is een **integraal onderdeel van werkelijke inclusie**. Participatie in het maatschappelijke leven verbetert ook de democratische legitimiteit en beleidseffectiviteit omdat IBZ's hierdoor **hun stem kunnen laten horen** inzake de beslissingen die hun leven beïnvloeden.

Door **deel te nemen aan het leven van hun lokale gemeenschap**, kunnen IBZ's het gevoel van ontworteling in verband met migratie tegengaan, stereotypen die hun dagelijkse leven beïnvloeden teniet doen en opbloeien in hun nieuwe thuisomgeving.

Ontvangende gemeenschappen moeten actief betrokken zijn bij sociaal contact met leeftijdsgenoten en activiteiten voor sociale vermenging met nieuwkomers en ervoor zorgen dat **communicatie over migratie nauwkeurig** is en geen voedingsbodem creëert voor xenofobe of discriminerende verhalen.

Helaas vinden IBZ's **weinig wegen voor politieke participatie** in Includ-EU-landen, door zowel structurele als individuele factoren. Maar de goede praktijken in deze briefing suggereren dat **het wél mogelijk is om actieve betrokkenheid te promoten, zelfs wanneer grotere politieke participatie en kiesrecht buiten bereik zijn**.

Dit overzicht van goede praktijken voor het promoten van participatie en interculturele uitwisselingen en het ondersteunen van activiteiten voor sociale vermenging in Includ-EU-landen suggereert dat de volgende acties cruciaal zijn voor het wegnemen van barrières voor zinvolle betrokkenheid:

- ⇒ **het ontwikkelen van capaciteit onder IBZ's en lokale partijen in de frontlinie - en vooral onder vrouwen, jongeren, ouderen en mensen met een handicap - om volledig betrokken te zijn bij alle mogelijkheden voor sociale, maatschappelijke, politieke en economische participatie:** de eerste stap richting meer participatie en interculturele bijeenkomsten is het garanderen dat IBZ's toegang hebben tot de instrumenten en locaties om op gelijke voet deel te nemen aan de maatschappij met andere inwoners;
- ⇒ **investeren in bewustwording en intercultureel bereik:** om de betrokkenheid van IBZ's op alle gebieden van sociaal en politiek leven mogelijk te maken, is het belangrijk om te garanderen dat informatie over migratie nauwkeurig is, op bewijzen is gebaseerd en gevoelig is voor interculturele dynamica. Dit moet acties en maatregelen inhouden die strijden tegen racisme, vreemdelingenhaat, vooroordelen en stereotypen en voor de volledige implementatie van anti-discriminatie en wetgeving voor gelijke behandeling;
- ⇒ **verbeteren van informatie en oriëntatiediensten op lokaal niveau:** informatie over en toegang tot diensten op het gebied van recht is een voorwaarde om actief lid te kunnen zijn van de maatschappij. IBZ-gemeenschappen moeten direct betrokken worden bij het ontwerpen van informatiediensten en identificerende behoeften. Informatie over mogelijkheden die lokaal beschikbaar zijn moet worden verstrekt aan alle IBZ's door het koppelen van alle relevante lokale stakeholders en organisaties;

⇒ **het bevorderen van sociale vermenging door evenementen, gezamenlijke activiteiten en gedeelde vrije tijd als manieren om trauma te genezen, stereotypen te verslaan en het creëren van hechtere gemeenschappen:** het vormen van relaties met andere bewoners op gelijke voet en het vinden van verlichting van spanning die veroorzaakt wordt door de migratie moeten de belangrijkste prioriteiten worden van inclusiebeleid. Het genieten van de tijd buiten het werk, zorg en andere verplichtingen, vooral in de context van sociaal contact met andere bewoners, draagt bij tot wederzijds verrijkende, respectvolle relaties.

Om deze aanbevelingen uit te kunnen voeren, is het essentieel om te **pleiten voor of het investeren in beleids- en juridische kaders die de duurzaamheid van deze initiatieven garandeert**. Anti-discriminatie-interventies hebben bijvoorbeeld juridische, beleids- en institutionele hervormingen nodig voor het verwijderen van belemmeringen die migranten de toegang ontnemen tot informatie, middelen en diensten op diverse terreinen van het gemeenschapsleven (huisvesting, werkgelegenheid, gezondheid, internet, enz.) en voor het bestrijden van alle vormen van intolerantie. Tegelijkertijd moeten mensen in het veld en beleidsmakers duurzame activiteiten voor sociale vermenging ontwikkelen door het opnemen van geschikte monitoring- en evaluatie-instrumenten, waarbij een groot aantal stakeholders betrokken is en er gezocht wordt naar institutionele ondersteuning op meerdere bestuursniveaus.

Bibliografie

- *Advocate of the Principle of Equality 2019. Annual Report for 2019.* www.zagovornik.si/wp-content/uploads/2020/09/Annul-report-2019_Summary.pdf. Bekeken op 31 maart 2022.
- Bajt, V. and Pajnik, M. 2010. *Current challenges to migrant integration: Xenophobia and racism. The case of Slovenia.* https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/current-challenges-migrant-integration-xenophobia-and-racism-case-slovenia_en. Bekeken op 31 maart 2022.
- Bertelli, D. 2019. *How do migrants participate politically within restrictive contexts? Citizenship, belonging and participation Italy.* Peace Research Institute Oslo. 2019. <https://eliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Bertelli%2C%20Davide%20-%20How%20Do%20Migrants%20Participate%20Politically%20within%20Restrictive%20Contexts%2C%20PRIO%20Policy%20Brief%2015-2019.pdf>. Bekeken op 31 maart 2022.
- De Gruijter, M. e De Winter-Koçak, S. 2018. Toen Gevlucht...Hoe is Het Nu?. Kennisplatform Integratie & Samenleving.
- *Departament de Treball, Afers Socials i Families 2021. Dades Obertes Catalunya.* <https://analisi.transparenciacatalunya.cat/Demografia/Infants-i-joves-migrats-sols-acollits-a-Catalunya/mxpz-6y5e>. Bekeken op 31 maart 2022.
- *European Commission 2022. Ukraine: Commission proposes temporary protection for people fleeing war in Ukraine and guidelines for border checks.* https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_1469. Bekeken op 4 maart 2022.
- *European Web Site on Integration 2021. Migrant integration information and good practices.* <https://ec.europa.eu/migrant-integration/governance/netherlands>. Bekeken op 31 maart 2022.
- IOM 2019. *World Migration Report 2020.* www.un.org/sites/un2.un.org/files/wmr_2020.pdf. Bekeken op 31 maart 2022.
- IOM 2021. *The Power of Contact: Designing, Facilitating and Evaluating Social Mixing Activities to Strengthen Migrant Integration and Social Cohesion Between Migrants and Local Communities.* publications.iom.int/books/power-contact-designing-facilitating-and-evaluating-social-mixing-activities-strengthen. Bekeken op 20 april 2022.
- *Kennisplatform Integratie & Samenleving 2020. Coronavirus en eenzaamheid bij migrantenouderen:tips.* <https://www.kis.nl/artikel/coronavirus-en-eezaamheid-bij-migrantenouderen-tips>. Bekeken op 31 maart 2022.
- MIPEX 2020a. *Key Findings. Greece.* <https://www.mipex.eu/greece>. Bekeken op 31 maart 2022.
- MIPEX 2020b. *Key Findings. Italy.* <https://www.mipex.eu/italy>. Bekeken op 31 maart 2022.
- MIPEX 2020c. *Key Findings. The Netherlands.* <https://www.mipex.eu/netherlands>. Bekeken op 31 maart 2022.

- MIPEX 2020d. *Key Findings. Romania*. <https://www.mipex.eu/romania>. Bekeken op 31 maart 2022.
- MIPEX 2020e. *Key Findings. Slovenia*. <https://www.mipex.eu/slovenia>. Bekeken op 31 maart 2022.
- MIPEX 2020f. *Key Findings. Spain*. <https://www.mipex.eu/spain>. Bekeken op 31 maart 2022.
- OECD 2018a. *Working Together for Local Integration of Migrants and Refugees*. www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264085350-en.pdf?expires=1648647735&id=id&accname=guest&checksum=94B66CB215B15CCB0262E565A13DE14A Bekeken op 31 maart 2022.
- OECD 2018b. *Working Together for Local Integration of Migrants and Refugees in Athens*. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264304116-en.pdf?expires=1608636536&id=id&accname=guest&checksum=130FF9A6F3003A03EC90836B709BBA2C>. Bekeken op 31 maart 2022.
- Prins, E. 2020. *Coronastress bij vluchtelingen; blijf bellen. Zorg + Welzijn*. www.zorgwelzijn.nl/coronastress-bij-vluchtelingen-blijf-bellen/. Bekeken op 31 maart 2022.
- UNESCO 2022. *Ukraine: UNESCO's response to children's education needs*. <https://news.un.org/en/story/2022/03/1115122>. Bekeken op 4 maart 2022.

Includ-EU

Bevordering van participatie en
ontmoetingen met
gastgemeenschappen

The project is funded by the Asylum,
Migration and Integration Fund of
the European Union

Generalitat de Catalunya
Departament d'Igualtat
i Feminismes

GEMEENTE TILBURG

REGION OF CRETE
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

anci
toscana

www.includeu.eu

Dit project wordt gefinancierd door het AMIF-fonds van de Europese Unie